

Flerkulturelt foreldresamarbeid

Hvordan kan ansatte i barnehagen bygge gode relasjoner med flerkulturelle foreldre?

Natalie Albertsen
(kandidatnummer: 11)

Bacheloroppgave
[BHBAC3920]

Trondheim, april 2024

Bacheloroppgaven er et selvstendig studentarbeid gjennomført ved Dronning Mauds Minne Høgskole for Barnehagelærerutdanning og er godkjent som en del av barnehagelærerutdanningen. Under utarbeidelse av oppgaven har studenten fått veiledning ved DMMH.

DronningMaudsMinne
HØGSKOLE FOR BARNEHAGELÆRERUTDANNING

Innholdsfortegnelse

1.	Innledning.....	3
1.1	Bakgrunn for problemstilling.....	3
1.2	Oppgavens innhold og oppbygging	4
2.	Rammeplan for barnehagen.....	4
3.	Teori	5
3.1	Kulturelt mangfold i barnehagen	5
3.2	Foreldresamarbeid – flerkulturelle foreldre	6
3.3	Inkludering og fellesskap.....	7
3.4	Relasjonskompetanse og interkulturell kompetanse	8
3.5	Kommunikasjon.....	9
3.6	Holdninger	10
3.6.1	To tilnæringer til foreldresamarbeid.....	10
3.6.2	Etnosentrisme og kulturel relativisme	12
3.7	Utfordringer	12
4.	Metode.....	13
4.1	Valg av metode	14
4.2	Informanter	14
4.3	Gjennomføring.....	15
4.4	Analysearbeid	15
4.5	Metodekritikk.....	15
4.5.1	Reliabilitet	15
4.5.2	Validitet	16
4.6	Etiske retningslinjer	16
5.	Presentasjon av funn og drøfting.....	17
5.1	Inkludering og fellesskap.....	17
5.2	Kommunikasjon.....	19
5.3	Holdninger	21
6.	Avslutning	24
7.	Referanseliste	26
8.	Vedlegg	28
8.1	Samtykkeskjema	28
8.2	Intervjuguide.....	31

8.3 Vurdering SIKT 33

1. Innledning

I barnehagen kan man møte mange ulike foreldre, med ulike kulturer, religioner, livssyn og levemåter. Forflytning på tvers av landegrenser og kontinenter bidrar til at vi har og får et økende mangfold i samfunnet (Thoresen & Winje, 2017, s. 50). Mangfold i barnehagen er derfor et dagsaktuelt tema, og barnehagen og ansatte trenger kunnskap om ulike kulturer, og hvordan man skal inkludere alle i barnehagen. Ifølge Bergsland (2023) handler inkludering i barnehagen om å skape et solidarisk fellesskap, der foreldre og barn uavhengig av bakgrunn og forutsetninger, får ta del i barnehagens fellesskap (Bergsland, 2023, s. 158). Jeg har forsket på hvordan vi som barnehagelærere kan skape gode relasjoner med flerkulturelle foreldre, fordi jeg som fremtidig barnehagelærer ønsker å være med å skape en inkluderende barnehage. For foreldre, og kanskje spesielt flerkulturelle foreldre, kan det være vanskelig å møte barnehagen og alle forventningene som finnes der. Jeg har selv observert at dette kan være en utfordring for både barnehageansatte og foreldre, og ønsket å forske på hvordan man kan arbeide for en lettere overgang og et godt samarbeid. Jeg ønsker å være en barnehagelærer som er trygg i møte med alle foreldre, og bidra til at alle foreldre kjenner at de er en viktig og nyttig del av fellesskapet i barnehagen. I rammeplanen står det at barnehagen skal fremme demokrati og være et inkluderende fellesskap, der alle får delta, ytre seg og bli hørt (Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 8). Jeg har sett på hvilke kunnskaper og teorier barnehagelærere bør ha kjennskap til i møte med nye mennesker. Jeg vil ta for meg ulike tema som er viktig i et godt foreldresamarbeid, og presentere funn jeg har gjort i forskningen.

1.1 Bakgrunn for problemstilling

I løpet av disse tre årene, har jeg vært i praksis i ulike barnehager. I løpet av disse praksisperiodene, har jeg flere ganger observert at barnehageansatte synes det er utfordrende å ta kontakt med flerkulturelle foreldre. Etter samtaler om hva som var utfordrende, var det flere som påpekte at de synes det er skummelt å måtte snakke engelsk. Noen la også vekt på at det var utfordrende å samarbeide med flerkulturelle foreldre, fordi de kanskje har en annen oppfatning av hva som er rett og galt. Jeg ønsket derfor å forske på hvordan man kan bedre relasjonen, kommunikasjonen og samarbeidet mellom barnehagene og flerkulturelle foreldre. Ut fra dette kom jeg opp med problemstillingen:

«Hvordan kan ansatte i barnehagen bygge gode relasjoner med flerkulturelle foreldre?»

1.2 Oppgavens innhold og oppbygging

Jeg har valgt å bruke ordene flerkulturell og flerspråklig i denne oppgaven. Ifølge Sand (2020) kan det være problematisk å bruke begrepene «fremmedkulturell» og «minoritetsspråklig», fordi man da får en oppfatning av at mennesker er fremmede og ikke hører til i Norge, eller at man assosierer begrepene med språklige mangler hos barnet (Sand, 2020, s. 23). Sand (2020) påpeker at begrepene flerkulturell og flerspråklig viser til ressurser og språklig kompetanse hos foreldre og barn (Sand, 2020, s. 23). Flerkulturelle og flerspråklige familier er ikke en sammensatt gruppe, men mange utallige familier som har ulike livsstiler, språklige, religiøse og kulturelle preferanser (Bergsland, 2023, s. 155). Selv om det innad i begrepet flerkulturell er mange store forskjeller i familier, har jeg likevel brukt dette begrepet om barn og foreldre i barnehagen som har bakgrunn fra flere kulturer og land enn Norge.

Jeg har valgt å dele min oppgave inn i fire deler. I den første delen tar jeg for meg hva rammeplanen sier om temaet foreldresamarbeid, fordi det som barnehagelærer er viktig å vite hva som står i styringsdokumentet for barnehagen. Andre del av oppgaven er teori. Her har jeg valgt ut teori som omhandler viktige elementer i et godt foreldresamarbeid. Jeg har også valgt å ta med litt om utfordringer i teoridelen, fordi jeg tror det er viktig å være bevisst og forberedt på ulike utfordringer man kan møte, fordi man da er bedre rustet til å stå i det. Tredje del av oppgaven er metode, hvor jeg beskriver hvordan jeg benyttet meg av kvalitativ metode og intervju for å forske og finne svar på problemstillingen. I fjerde del av oppgaven presenterer jeg mine funn og drøfter disse opp mot teorien jeg har anvendt, og i femte og siste del skal jeg ta for konklusjon og oppsummering av funn og drøfting. Helt til slutt har jeg referanseliste, og vedlegg av samtykkeskjema, intervjuguide og vurdering fra SIKT.

2. Rammeplan for barnehagen

Rammeplanen er barnehagens styringsdokument for planlegging, gjennomføring og vurdering av innholdet i barnehagen. Som barnehagelærer er det viktig å ha kjennskap til, og kunnskap om hva som står i rammeplanen. I forhold til min problemstilling og forskning, ønsket jeg å ta for meg hva rammeplanen sier om temaet foreldresamarbeid.

I rammeplanen står det at «barnehagen skal ivareta foreldrenes rett til medvirkning og arbeide i nært samarbeid og forståelse med foreldrene, jf. Barnehageloven § 1 og § 4» (Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 29). Videre står det at barnehagen skal legge til rette for foreldresamarbeid og god dialog med foreldrene, og at foreldrene og personalet i barnehagen har et felles ansvar for barnets trivsel og utvikling (Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 29). Barnehagen skal legge til rette for at foreldrene og barnehagen kan utveksle observasjoner knyttet til barnets trivsel, erfaringer, helse, utvikling og læring, og barnehagen skal begrunne sine vurderinger og ta hensyn til foreldrenes synspunkter (Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 29). I rammeplanen står det også at vi skal samarbeide nært med foreldre, og legge til rette for et godt foreldresamarbeid. Jeg ønsket derfor å forske på hvordan man kan få til et godt foreldresamarbeid med flerkulturelle foreldre, og hva som kan være spesielt viktig for dette samarbeidet. Det er viktig at både barnehagen og foreldrene har muligheten til å forstå og gjøre seg forstått for å oppnå et godt samarbeid og en god dialog. I rammeplanen kan vi også se at «personalet må reflektere over sine egne holdninger for mest mulig å kunne formidle og fremme likeverd og likestilling» (Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 10).

3. Teori

3.1 Kulturelt mangfold i barnehagen

Sand (2020) definerer begrepet «flerkulturell» i barnehagesammenheng, med hvorvidt barnehagens planer og praksiser har et flerkulturelt innhold som er tilpasset den gruppa som går i barnehagen (Sand, 2020, s. 80). Det legges vekt på at denne definisjonen kan være bedre enn å definere barnehagen som flerkulturell fordi det går minoritetsspråklige barn der. Dette er fordi mangfold og variasjon i språk og kultur i den første definisjonen vil være «normaltilstanden» i barnehagen, og mangfoldet vil bli sett på som en ressurs og berikelse for alle (Sand, 2020, s. 80).

Forflytning på tvers av landegrensener og kontinenter bidrar til at vi har og får et økende mangfold i samfunnet. Fordi dette også endrer det norske samfunnet, er det en rekke tiltak vi kan møte disse endringene med (Thoresen & Winje, 2017, s. 50). Til tross for at barnehage er et frivillig tilbud for barn under opplæringspliktig alder, er det mange foreldre som i stor grad nytter seg av barnehagetilbudet. Etersom det er mange familier i barnehagene med flerkulturell bakgrunn, ser myndighetene barnehagen som et viktig tiltak for å bidra til

inkludering (Thoresen & Winje, 2017, s. 50). For barn med flerkulturell bakgrunn er det positivt å gå i barnehage med tanke på deres språkutvikling, og fordi mødrene deres skal komme i arbeid utenfor hjemmet. Det er derfor et politisk mål at stadig flere barn med flerkulturell bakgrunn skal gå i barnehage (Thoresen & Winje, 2017, s. 50).

3.2 Foreldresamarbeid – flerkulturelle foreldre

I barnehagen samarbeider man tett med foreldre, og Glaser (2023) påpeker at hjem og barnehage sammen vil utgjøre helheten i livet til små barn, og ved et godt samarbeid kan overgangene og helheten bedre ivaretas (Glaser, 2023, s. 22). Glaser (2023) legger også vekt på at barns utvikling i stor grad er knyttet til foreldrenes trivsel og tillit til barnehagen (Glaser, 2023, s. 22).

For barn og foreldre som er nye i det norske samfunnet, er den første tiden med barnehagestart spesielt viktig. Personalet i barnehagen må i nært samarbeid med foreldre finne måter å skape trygghet og tilhørighet på, uavhengig av om språk og kulturelle erfaringer er ulike (Gjervan, 2023, s. 134). Som ansatt i barnehage er det viktig å sørge for at barn ikke kommer i lojalitetskonflikt mellom hjemmet og barnehagen. En god forståelse mellom barnehagens ansatte og foreldre, kan bidra til at foreldrene får medvirke i tilretteleggingen for barns utvikling og trivsel i barnehagen (Gjervan, 2023, s. 134). Foreldrenes trygghet og tillit er en viktig arbeidsoppgave for barnehagelærere og ansatte i barnehagene. Relasjonen og samarbeidet mellom foreldre og personalet er viktig når ansatte i barnehagen skal forsøke å skape en god overgang og sammenheng mellom barnas hjem og hverdagen i barnehagen (Gjervan, 2023, s. 133). Foreldre kan ha en annen erfaring med barnehage fra sitt hjemland, og det er viktig at personalet ikke forklarer foreldrenes holdninger og handlinger utelukkende med kulturelle forskjeller i verdier og normer. Som barnehageansatte må man også se på andre årsaker til at foreldrene handler som de gjør (Bergsland, 2023, s. 159).

Ifølge Sand (2020), krever det respekt, lydhørhet og innsikt når man møter foreldre fra ulike kulturer, både innenfor det norske samfunnet og fra andre land (Sand, 2020, s. 119). Sand (2020) legger også vekt på at barnehagen har et ansvar for at foreldre med flerspråklig bakgrunn har mulighet til å forstå og gjøre seg forstått i barnehagen (Sand, 2020, s. 119).

Som ansatt i barnehagen er det viktig å styrke og følge opp barn ut fra deres egne kulturelle og individuelle forutsetninger, og for å oppnå dette må barnehagen inngå et nært samarbeid med foreldrene (Gjervan, 2023, s. 136). Foreldrene er de viktigste ressurspersonene barna har,

og de har kunnskap om hva barna kan og mestrer, hva de er interessert i og hvilke utfordringer de har. I nært samarbeid med foreldrene, som sitter på denne kunnskapen om barnet sitt, kan barnehagen støtte barna ut fra deres forutsetninger, erfaringer, kunnskaper og behov (Gjervan, 2023, s. 136).

«Ifølge Gitz Johansen (2006) fremstilles minoritetsfamiliens oppvekstmiljø som at det er tømt for verdifulle og stimulerende opplevelser for barnet, og der barnet overlates til seg selv» (Bergsland, 2023, s. 160). Barnehagen kan anerkjenne at det er visse aktiviteter hjemme, men at disse ikke gis pedagogisk verdi. Dersom barnehagen føler at det er manglende stimulans i barnets hjem, kan det føre til at barnehagen anser det som sin jobb å kompensere for dette. (Bergsland, 2023, s. 160). For en familie kan det føles som en inngripen i privatlivet, dersom et system utenfor familien skal gi føringer for hva som bør gjøres på hjemmebane, og kan gi følelsen av en manglende tillit til at foreldrene kan ivareta omsorg for sine barn (Bergsland, 2023, s. 160). En slik inngripen i privatlivet kan føre til at foreldrene opplever et press om at de må tilpasse seg adferdsmessige, kunnskapsmessige og sosiale normer som finnes i barnehagen for å oppnå anerkjennelse som omsorgsfulle foreldre (Bergsland, 2023, s. 160). Barnehagen har et stort ansvar når det gjelder å trygge foreldre. Foreldre som får støtte og anerkjennelse som foreldre, og som er trygge i foreldrerollen, vil kunne gi barna sine nødvendig hjelp og støtte i møte med barnehagen og den nye situasjonen. Trygge foreldre vil også i større grad kunne gå inn i en mer likeverdig dialog med barnehagen om barnets læring, trivsel og utvikling. Personalet har stor innflytelse på foreldrenes trygghet som oppdragere, hvorvidt foreldrene stoler på eller tviler på sin egen rolle (Sand, 2020, s. 131).

3.3 Inkludering og fellesskap

«Økt migrasjon tilfører Norge mangfold, muligheter og utfordringer» (Bergsland, 2023, s. 155). Ifølge Bergsland (2023) er det viktig å bygge et inkluderende fellesskap for å forebygge sosiale ulikheter og skiller mellom mennesker som bor og lever i landet (Bergsland, 2023, s. 155). Barnehagelæreren skal formidle barnehagens verdigrunnlag og sine kunnskaper til foreldre, men dette må gjøres uten å krenke foreldrenes verdier og holdninger. Som barnehagelærer handler det å skape et inkluderende miljø hvor alle får en plass i fellesskapet (Bergsland, 2023, s. 155).

Bergsland (2023) vektlegger at inkludering i barnehagen handler om å skape et solidarisk fellesskap, der foreldre og barn uavhengig av bakgrunn og forutsetninger får ta del i

barnehagens fellesskap. Barnehagelæreren må derfor sørge for å tilpasse foreldresamarbeidet med utgangspunkt i hver enkelt families situasjon og behov, og arbeide for at alle foreldre har like vilkår for deltakelse og medvirkning (Bergsland, 2023, s. 158). Noen familier vil trenge ekstra hjelp og veiledning, og Glaser (2023) bruker begrepet foreldrestøtte. Foreldrestøtte innebærer at fagfolk kan bidra med kunnskaper og erfaringer for å støtte foreldre til å bli mer bevisst på egen oppdragspraksis (Glaser, 2023, s. 42).

Som ansatte i barnehagen kan vi møte barn og foreldre som tilhører ulike trossamfunn og religioner, og ved at ansatte i barnehagen har kjennskap til sentrale fortellinger, høytider og verdier i de ulike retningene, kan barna få en følelse av inkludering og fellesskap (Thoresen & Winje, 2017, s. 59).

3.4 Relasjonskompetanse og interkulturell kompetanse

Relasjonskompetanse er en viktig del av å få til et godt foreldresamarbeid. Glaser (2019) påpeker at et godt foreldresamarbeid er basert på at personalet og foreldrene har etablert en god relasjon, og at det er lettere å håndtere konflikter som kan oppstå når relasjonen mellom partene er trygg (Glaser, 2019, s. 118). Tillit er en grunnleggende byggestein for å oppnå et godt foreldresamarbeid. Personalet må inngå tillit slik at de oppleves som pålitelige og rettferdige, for å selv bli møtt med tillit (Glaser, 2017, s. 119). Det bygges det opp tillit gjennom å involvere og invitere foreldre inn i barnehagens hverdag. Tillit er også knyttet til hvorvidt foreldrene opplever at personalet setter barnas interesser og behov i sentrum, og om personalet er faglig kompetent (Glaser, 2019, s. 119). Som barnehagelærer er det viktig at både medarbeiderne og foreldre har tillit til deg, og at andre oppleves å få tillit til deg skyldes dine mellommenneskelige egenskaper. Egenskaper som at du er snill, rettferdig, omtensksom og profesjonell, og at du kan håndtere fortrolige opplysninger og samtaler (Glaser, 2019, s. 119). Glaser (2019) vektlegger viktigheten av gjensidighet i relasjonen. «Å utvikle samarbeidsrelasjoner innebærer å anerkjenne foreldrenes kunnskaper og erfaringer og dele av egen erfaring og kunnskap» (Glaser, 2019, s. 121). For å arbeide med kulturelt mangfold hvor man ser på mangfold som normalt tilstand, og har en ressursorientert tilnærming, er man avhengig av at man trekker hele personalet med seg (Bergersen, 2017, s. 196).

Interkulturell kompetanse omfatter ferdigheter knyttet til kommunikasjon på tvers av kulturer, holdninger som er sentrale forutsetninger for å kunne leve sammen i flerkulturelle samfunn og kunnskaper om kultur (Stordal & Schram, 2022, s. 19). Interkulturell kompetanse kan øke

barnehagelærerens evne til å gå inn i møter med mennesker fra ulike kulturer med empati og kunnskap om at deres egne kulturelle forankringer og erfaringer er blant mange mulige (Stordal & Schram, 2022, s. 19). Ifølge Stordal og Schram (2022) innebærer interkulturell kompetanse som barnehagelærer at man har kulturell selvbevissthet i møte med barn, ansatte og foreldre i barnehagen. Man må ha respekt for andre kulturer, og en positiv og åpen holdning ovenfor interkulturell læring og mennesker fra andre kulturer (Stordal & Schram, 2022, s. 19). Interkulturell kompetanse handler også om å forstå betydningen av at andre kan ha ulike forståelseshorisonter enn deg selv, og ta konsekvensen av det for å kunne kommunisere, samhandle og samarbeide godt med ulike mennesker. For å oppnå interkulturell kompetanse kreves det at man øver og lærer gjennom systematisk og kontinuerlig arbeid, dialog og refleksjon (Stordal & Schram, 2022, s. 19).

3.5 Kommunikasjon

Ifølge Drugli (2023) kan personalet bygge opp et godt samarbeid med foreldre ved å sikre mange positive kontaktpunkter mellom barnehagen og foreldrene (Drugli, 2023, s. 153). Når man jobber i barnehage, bør man være opptatt av å ha mye kontakt med foreldre, hvor søkelyset er på positive hendelser og positive sider ved barnet. Det er viktig å benytte seg godt av bringe – og hentesituasjonene som skjer hver dag, og ellers kan man sende meldinger og bilder til foreldrene som belyser de positive episodene (Drugli, 2023, s. 153). I barnehagen har man foreldremøter og foreldresamtaler, og ifølge Sand (2020) vil bruk av tolk på disse møtene, gi alle foreldrene muligheten til å følge med, oppfatte og komme med innspill, og forsikre seg om at den informasjonen som gis til foreldrene, er forståelse for alle (Sand, 2020, s. 149).

Ifølge Gjervan (2023) har barnehagen en viktig oppgave i å støtte og veilede foreldre i sin rolle (Gjervan, 2023, s. 146). Det er forskjell på hvor lett det er for foreldre å gå inn i dialog og samspill med barnehagens ansatte, barna og de andre foreldrene. Noen foreldre glir lett inn, mens andre foreldre trenger tid, og av og til hjelp med å finne sin plass i barnehagen (Gjervan, 2023, s. 142). Foreldrenes erfaringer, kunnskaper og forventninger til barnehagen som pedagogisk institusjon avgjør hvor involvert foreldre er i hente– og bringesituasjoner. Noen foreldre følger barnet inn i lek og aktiviteter når de leverer, mens andre forlater hastig barnet sitt i garderoben uten noe særlig kontakt med personalet (Gjervan, 2023, s. 142).

3.6 Holdninger

Glaser (2023) legger vekt på at når man har barnehagen som arbeidssted innebærer det at man forholder seg til forskjellige mennesker med ulike erfaringer, forutsetninger, forventninger og behov (Glaser, 2023, s. 135). Videre påpeker hun at de ansatte i barnehagen også er forskjellige og har ulike kunnskaper, erfaringer og holdninger (Glaser, 2023, s. 135). Bergersen (2017) definerer holdninger som forutsigbare positive eller negative meningsreaksjoner ovenfor en person, hendelse eller handling. Holdningene våre er knyttet til meningene, oppfatningene og verdiene vi har (Bergersen, 2017, s. 20). Bergsland (2023) påpeker at i kraft av sin profesjonsutdanning, har barnehagelæreren et særskilt ansvar for å analysere og reflektere over spørsmål som omhandler sosialt og kulturelt mangfold i barnehagen. Denne analyseringen og refleksjonen skal ha særlig henblikk på barnehagepersonalets holdninger og væremåte i møte med barn og deres foreldre (Bergsland, 2023, s. 155).

Ifølge Glaser (2023) møtes endring i noen barnehager med større motstand og konflikt enn i andre barnehager. Hvordan endring håndteres handler om hvordan barnehagen forholder seg til mangfold og hva slags erfaringer og kunnskaper de ansatte har (Glaser, 2023, s. 135). Videre påpeker Glaser (2023) at de forståelsene av, og tilnærmingene barnehageansatte har til mangfold, kan få konsekvenser på samarbeidet mellom barnehagen og foreldrene (Glaser, 2023, s. 136). Barnehagelærere skal være kulturelle brobyggere, og må først og fremst ha fokus på egen og andre medarbeideres holdninger til mangfold og ulikhet som ressurs (Bergersen, 2017, s. 184). Bergersen påpeker at dette er en kontinuerlig prosess som for enkelte barnehageansatte kan vekke motstand, fordi de møter noe som utfordrer deres forståelse, eller noe de ikke forstår (Bergersen, 2017, s. 184).

3.6.1 To tilnærminger til foreldresamarbeid

Sand (2020) refererer til Hauge (2007), som legger vekt på at det er to begreper som kan brukes for å beskrive to ytterpunkter når det gjelder personalets holdninger til foreldrene. Disse to begrepene er en ressursorientert tilnærming, og en problemorientert tilnærming (Sand, 2020, s. 148). Disse begrepene kan hjelpe oss å forstå og se noen trekk eller faktorer som skiller ulike samarbeidspraksiser fra hverandre (Sand, 2020, s. 148).

Sand (2020) beskriver at hvis personalet ser på foreldrene som en ressurs for sine barn, har personalet en ressursorientert tilnærming til foreldresamarbeid (Sand, 2020, s. 148). Med denne tilnærmingen til foreldresamarbeid, søker personalet etter ressurser hos foreldrene, og de er mindre opptatt av problemer og vanskeligheter i samarbeidet (Sand, 2020, s. 148). Personalet ønsker å støtte foreldrene som foreldre, og personalet har grunnleggende tillit til foreldrene, selv om foreldrene kan ha en forskjellig oppdragelsespraksis og andre mål for oppdragelsen enn personalet (Sand, 2020, s. 148). Ved denne tilnærmingen vil personalet ved barnehagen ha en holdning om at det er mange forskjellige måter å være gode foreldre på.

Det andre ytterpunktet når det gjelder personalets holdninger til foreldre, er en problemorientert tilnærming. Dette er det motsatte av en ressursorientert tilnærming, og innebærer at personalet møter foreldrene med en forventning om at samarbeidet med dem er vanskelig. Dersom personalet har en problemorientert tilnærming til foreldre, har de også en forventning om at foreldrene i liten grad greier sin oppgave som foreldre, og at de kan oppfattes som ressursvake og at de har lite å bidra med i samarbeid med barnehagen (Sand, 2020, s. 149). «Trekk eller kjennetegn ved en problemorientert barnehage vil være at personalet er opptatt av at minoritetsspråklige foreldre mangler majoritetskulturell kompetanse, noe som gjør samarbeidet vanskelig» (Sand, 2020, s. 149). I en slik barnehage vil oppmerksomheten være rettet mot at foreldrene ikke snakker norsk, at de har en annen religion eller kultur, og at de har andre vaner og tradisjoner som for majoritetssamfunnet kan oppfattes som gammeldagse og uforenelige med egen moderne praksis (Sand, 2020, s. 149). Ved denne tilnærmingen vil det fort spre seg en negativ holdning til foreldrene, fordi de oppleves som arbeidskrevende. Det er mangler ved foreldrene som blir fokus og anses å skape problemer, framfor personalets manglende samarbeidskompetanse (Sand, 2020, s. 151).

Disse to begrepene som beskriver ulik tilnærming, handler mye om holdningene personalet i barnehagen møter foreldrene med. I barnehagen har styrer et ansvar for å etablere en ressursorientert kultur i barnehagen, en kultur hvor det åpnes opp for at det finnes flere løsninger på spørsmål og situasjoner som oppstår (Sand, 2020, s. 151). Styrer har tillegg et ansvar for at alle foreldre har reelle muligheter for påvirkning og engasjement i barnehagen. For å oppnå en ressursorientert kultur i barnehagen, kreves det at det etableres strukturer og rutiner i barnehagen som tilgodeser alle foreldrene, og at personalet har kompetanse som gjør det mulig å samarbeide med alle foreldre (Sand, 2020, s. 151).

3.6.2 Etnosentrisme og kulturel relativisme

Når vi snakker om kultur og holdninger, er det to begreper som er sentrale. Begrepene etnosentrisme og kulturel relativisme beskriver holdninger en person kan ha i møte med det som er annerledes og fremmed (Sand, 2020, s. 84).

Bergersen (2017) beskriver det å være etnosentrisk som å se verden med vår egen kulturelle bakgrunn som målestokk for hva som er bra eller feil. En person med en etnosentrisk holdning setter sine egne verdier, normer og førforståelser som fasit, og mener at dette er det riktige (Bergersen, 2017, s. 25). Hvis man har en etnosentrisk holdning, setter man andres levemåte og praksis inn i sin egen kontekst og vurderer det en ser kun fra eget ståsted (Sand, 2020, s. 85). Ifølge Sand (2020) er det vanskelig å møte det som er annerledes, og vanskelig å se positive elementer hos andre dersom man har en etnosentrisk holdning.

Det motsatte av etnosentrisme, er kulturel relativisme. En person med en kulturel relativistisk holdning vil ha en innstilling ovenfor andre som er at alle har verdier, normer og førforståelser ut fra den konteksten vi har vokst opp i og lever i, og at disse kan være ulike. Konteksten blir viktig for å forstå andres tanker og prioriteringer (Bergersen, 2017, s. 26). Bergersen (2017) legger også vekt på at dersom man har en tolerant, åpen og kulturel relativ innstilling og holdning i møte med andre, vil vår førforståelse lettere bli utvidet fordi vi er mottakelig for å se ting fra flere sider (Bergersen, 2017, s. 26).

3.7 utfordringer

Når barnehagen skal samarbeide med mange ulike foreldre, kan man møte på noen utfordringer. Ifølge Gjervan (2023), er det i møte med det som er mangfoldig og forskjellig at barnehagen og foreldrene kan bli utfordret i samarbeidet. Selv om man kan bli utfordret, vil det også føre til berikelse og utvidete perspektiver for både barnehagen og foreldrene. (Gjervan, 2023, s. 134). Ifølge Bergsland (2023) skal barnehagen og hjemmet møtes i en felles interesse for barnets beste, men hva som er sett som barnets beste kan variere fra kultur til kultur og innad i kulturer. Videre forklarer Bergsland (2023) at barnehagens verdier knyttet til oppdragelse og omsorg, kan være noe flerkulturelle foreldre ikke gjenkjenner, og ikke føler seg fortrolig med (Bergsland, 2023, s. 155).

Bergsland (2023) beskriver at foreldrene kan oppleve seg fremmed for barnehagens pedagogiske praksis, og oppleve usikkerhet rundt hva som forventes av dem i foreldresamarbeidet. For å manøvrere med suksess i barnehagen, er man avhengig av at foreldrene er i stand til å forstå, handle, fortolke, vurdere og orientere seg i samsvar med de krav, regler og kulturelle koder som finnes i barnehagen (Bergsland, 2023, s. 157). Ifølge Bergsland (2023) vil de foreldrene som ikke er i stand til dette, se på barnehagen som et sted hvor de ikke opplever å bli anerkjente og betydningsfulle samarbeidspartnere (Bergsland, 2023, s. 157). Som barnehagelærer har man normer og verdier man er sosialisert inn i, gjennom profesjonsutdanningen, og noen familier kan ha normer og verdier som strider mot disse. Dette kan bidra til kommunikasjonsutfordringer mellom personalet og foreldrene (Bergsland, 2023, s. 159). Ifølge Bergsland (2023) trenger ikke utfordringer i kommunikasjonen nødvendigvis å handle om ulikheter i verdier og normer. Utfordringene kan også handle om at enkelte foreldre ikke deler barnehagens kommunikasjonsfellesskap, fordi de ikke hører til den pedagogens faglige kunnskap bygger på. Kanskje har foreldrene også en annen erfaring med barnehageinstitusjonen fra sitt hjemland (Bergsland, 2023, s. 159).

Barnehager som har lite erfaring med å ta imot barn og foreldre som nylig er emigrert til Norge, kan føle på usikkerhet knyttet til foreldresamarbeidet. Grunner til følelsen av usikkerhet kan handle om språklig kommunikasjon, foreldrenes forståelse for norsk barnehagetradisjon, kulturelle og religiøse tradisjoner og forskjeller (Gjervan, 2023, s. 136). Ifølge Gjervan (2023) vil slike bekymringer ofte dempes etter hvert som personale får utvidet sine forståelser, erfaringer og kunnskaper i møte med nye barn og foreldre. Barnehagepersonalet bør sammen reflektere over hva som oppleves som utfordrende, og hva som møter motstand hos den enkelte i gruppa (Gjervan, 2023, s. 136).

4. Metode

«Vitenskapelig metode er framgangsmåter eller «teknikker» for å gi svar på ulike typer forskningsspørsmål» (Bergsland & Jæger, 2022, s. 28). Det finnes ulike forskningsmetoder, men i hovedsak sier man at det er to typer: kvalitativ og kvantitativ forskningsmetode. «Kvalitative metoder går mer i dybden og vektlegger betydning, mens kvantitative metoder vektlegger utbredelse og antall» (Bergsland & Jæger, 2022, s. 28). Videre beskriver Bergsland og Jæger (2022) at kvalitative forskningsmetoder kan brukes til systematisering av og gi

innsikt i menneskelige uttrykk, enten språklige ytringer eller handlinger (Bergsland & Jæger, 2022, s 28). Ifølge Dalland (2020) bidrar både kvalitative og kvantitative metoder på hver sin måte til en bedre forståelse av det samfunnet vi lever i, og hvordan institusjoner, grupper og enkeltmennesker handler og samhandler (Dalland, 2020, s. 54).

4.1 Valg av metode

Jeg valgte å bruke kvalitativ forskningsmetode i min bacheloroppgave, og ønsket å bruke intervju til datainnsamling. Grunnen til at jeg valgte å bruke denne metoden, var fordi jeg ønsket å gå i dybden på svarene jeg fikk. Ved bruk av intervju kunne jeg stille strukturerte spørsmål og oppfølgingsspørsmål. «Det kvalitative intervju forsøker man å forstå verden sett fra intervjupersonens side» (Dalland, 2020, s. 68). Et slikt intervju skjer i samtale mellom to personer, med tema som opptar dem begge som utgangspunkt. I et kvalitativt intervju vil man utveksle synspunkter på temaet, men målet er også å skape mening og forståelse, som igjen fører til kunnskap (Dalland, 2020, s. 68).

4.2 Informanter

Jeg valgte å intervju to barnehagelærere. En av disse jobber i en kommunal barnehage, og en i privat barnehage. Begge barnehagene ligger i en bydel med et stort mangfold, hvor det er innvandrersfamilier, etnisk norske familier, lavinntektsfamilier og høyt utdannende familier. Begge barnehagene var til stor hjelp i min forskning og min bacheloroppgave.

Den ene barnehagelæreren, som jeg har valgt å kalle Bente, har jobbet i barnehage i over 20 år. Hun jobber nå i en kommunal barnehage, og har jobbet i denne barnehagen i ca. 9 år. Hun har mye erfaring med å jobbe i og med et kulturelt mangfold. Hun har hatt stort fokus på foreldresamarbeid i sine år i barnehagen, og har brukt mye tid på inkludering og samarbeid med flerkulturelle foreldre.

Den andre barnehagelæreren, som jeg videre vil kalle Sofie, har jobbet som barnehagelærer i to år. Dette er en privat barnehage i samme område som den første. Sofie har ikke like bred erfaring med å jobbe med et stort kulturelt mangfold, men har likevel tanker om hvordan man som barnehagelærer kan kommunisere og samarbeide med flerkulturelle foreldre.

Jeg ønsket å velge to barnehagelærere med ulike erfaringer og opplevelser, for å få et bedre innblikk i hvordan barnehagelærere på en god måte kan kommunisere og samarbeide med flerkulturelle foreldre.

4.3 Gjennomføring

Intervjuene fant sted i informantenes barnehage, og begge intervjuene varte i om lag 25 minutter. Før jeg startet intervjuene, hadde jeg løs samtale informantene for å lette på stemningen og lage et trygt rom. Jeg ønsket å skape tillit og trygghet mellom meg og informanten. Jeg valgte å benytte meg av lydopptak, slik at jeg var hundre prosent til stede under samtalen. Jeg hadde med meg intervjuguiden, og stilte spørsmål til informantene. Der det passet seg stilte jeg oppfølgingsspørsmål. Under intervjuene prøvde jeg hele tiden å være bevisst på meg selv, mitt kroppsspråk og mine svar. Jeg ga informantene tid til å tenke, og rettet hele veien oppmerksomheten min mot informantene.

4.4 Analysearbeid

Etter intervjuene var gjennomført, dro jeg hjem for å transkribere. Jeg brukte lydopptaker da jeg intervjuet begge informantene, fordi jeg ønsket å få med meg alt de sa. Da jeg transkriberte, valgte jeg å bruke fet skrift på spørsmålene jeg stilte, for å ha oversikt over hvor spørsmålene var. Jeg leste gjennom transkripsjonene flere ganger, for å få oversikt over de ulike temaene som dukket opp. Jeg valgte å gjøre en tematisk analyse. Ifølge Dalland (2020) krever en tematisk bearbeiding av flere intervjuer at vi har fulgt intervjuguiden og tatt opp de samme temaene til alle intervjupersonene (Dalland, 2020, s. 98). Jeg valgte meg ut noen farger, og begynte å markere på utskriften. Jeg valgte rød markering der hvor informantene nevnte inkludering og fellesskap, lilla markering der det ble tatt opp kommunikasjon og grønn markering på holdninger. Jeg valgte å benytte meg av tematisk analyse for å få god oversikt over viktige tema.

4.5 Metodekritikk

4.5.1 Reliabilitet

Bergsland og Jæger (2022) forklarer at reliabilitet i kvalitative studier kan knyttes til pålitelighet, hvor pålitelig datamaterialet er, hvordan det samles inn, bearbeides, analyseres og

tolkes, og om forskningen utføres på en tillitsvekkende måte (Bergsland & Jæger, 2022, s. 44). En ting som jeg har reflektert over i ettertid av intervjuene, var at den ene informanten spurte om jeg kunne sende intervjuguide på mail i forkant av intervjuet. Dette tror jeg kan ha påvirket reliabiliteten på intervjuet, da informanten hadde mulighet til å forberede seg på det jeg stilte spørsmål om. Kanskje hadde intervjuet fått et annet utfall dersom informanten ikke hadde innsyn i spørsmålene på forhånd, fordi jeg da hadde fått spontane og kanskje mer pålitelige svar. «Gjennom observasjoner gjøres det mange tolkninger, og det er ikke sikkert at ulike forskere legger merke til det samme eller oppfatter på samme måte» (Larsen, 2017, s. 95). Jeg som forsker kan ha tolket svarene jeg fikk i intervjuene på en annen måte enn andre ville gjort, og dette kan ha påvirket analysen og tolkningene.

4.5.2 Validitet

«Validitet kan i kvalitative studier knyttes til troverdighet og overførbarhet» (Bergsland & Jæger, 2022, s. 44). For å få svar på min problemstilling: «*Hvordan kan ansatte i barnehagen bygge gode relasjoner med flerkulturelle foreldre?*», mener jeg at intervju var den beste forskningsmetoden. Jeg ønsket å forske på hvordan barnehagelærere i ulike barnehager jobber med kommunikasjon, inkludering og samarbeid med flerkulturelle foreldre, og var derfor avhengig av å kunne stille oppfølgingsspørsmål for å gå i dybden av svarene jeg fikk. Jeg hadde i utgangspunktet tenkt å intervju tre barnehagelærere, men fikk bare intervjuet to. Jeg tror troverdigheten for tema og problemstilling hadde blitt forsterket dersom jeg hadde hatt flere perspektiv.

4.6 Ethiske retningslinjer

I forkant av intervjuene, sendte jeg samtykkeskjema (vedlegg 1) til begge informantene på mail. Bergsland og Jæger (2022) påpeker at det er viktig å få informert samtykke, som innebærer at informantene får informasjon om undersøkelsens overordnede mål, at det er frivillig og at de når som helst kan trekke seg uten negative konsekvenser (Bergsland & Jæger, 2022, s. 47). Jeg ønsket å sende samtykkeskjema i forkant av intervjuene slik at informantene kunne lese gjennom det før vi møttes, slik at de kunne stille spørsmål dersom det var noe de lurte på angående intervjuet, anonymisering eller samtykkeskjemaet. Jeg ønsket å benytte meg av lydopptak på intervjuene, og søkte derfor til SIKT, hvor jeg sendte inn samtykkeskjema og intervjuguide. Prosjektet ble godkjent av SIKT (vedlegg 3), og

lydopptak ble brukt. Ettersom undersøkelsen skal være anonym, transkriberte jeg lydopptaket samme dag som jeg hadde intervjuene, og slettet lydopptakene umiddelbart etter transkribering.

5. Presentasjon av funn og drøfting

I dette kapittelet av oppgaven skal jeg presentere funn og resultater fra intervjuene, og jeg skal drøfte disse ved hjelp av teorien i kapittel to i oppgaven. Intervjuene ga meg innblikk i hvordan disse barnehagene jobber med inkludering og mangfold, og hva disse to barnehagelærerne synes er viktig i samarbeidet med flerkulturelle foreldre. Etter analysearbeid av intervjuene, har jeg valgt å dele funn og drøfting inn i tre underkategorier. Inkludering og fellesskap, kommunikasjon og holdninger.

5.1 Inkludering og fellesskap

Både Bente og Sofie forteller om jobben de gjør for å inkludere foreldre i barnehagehverdagen. Sofie forteller at personalet i hennes barnehage har hatt mange personalmøter om hvordan de skal inkludere alle foreldre og skape et fellesskap. Hele personalgruppa til Sofie har blitt enig om alle skal initiere samarbeid og kontakt med foreldre, spesielt i hente-bringe situasjoner. Sofie forklarer at personalgruppa har fokus på dette initiativet fordi alle foreldre skal bli tatt imot i barnehagen, men også for å øke kunnskapen og ufarliggjøre mangfold blant personalet. Hun sier at noen ansatte synes det er utfordrende og skummelt å snakke engelsk, men på denne måten kan de bli vant til det, og dermed gjøre det dagligdags. Alle foreldre, uavhengig av etnisitet, kultur og språk, skal føle seg anerkjent, sett og hørt når de går inn porten i barnehagen. Gjervan (2023) mener at noen foreldre glir lett inn i barnehagen, mens andre foreldre trenger tid, og av og til hjelp med å finne sin plass i barnehagen (Gjervan, 2023, s. 142). Både Sofie og Bente nevner i intervjuene at de veileder foreldre som trenger hjelp, både med å finne sin plass i barnehagen, og med tema som er utenfor barnehagen. Bente har jobbet mange år i barnehage, og hun påpeker viktigheten av trygge og gode relasjoner med foreldre, og at relasjonen barnehageansatte og foreldre har, er avgjørende for barnets trivsel i barnehagen. Begge nevner relasjonskompetanse som en avgjørende faktor for å få til et godt foreldresamarbeid. Dette sammenfaller med Glaser (2019) som påpeker at et godt foreldresamarbeid er basert på at personalet og foreldrene har etablert en god relasjon. Det er da lettere å håndtere konflikter som kan oppstå mellom

partene, dersom partene har en trygg relasjon (Glaser, 2019, s. 118). Bente viser at hun har bred erfaring med samarbeid med ulike foreldre, og er opptatt av viktigheten ved å se foreldrene som ressurspersoner i barnets liv. Dette påpeker også Gjervan (2023), nettopp at foreldrene er de viktigste ressurspersonene barna har, og de har kunnskap om hva barna kan og mestrer, hva de er interessert i og hvilke utfordringer de har (Gjervan, 2023, s. 136). Som ansatte i barnehagen kan vi benytte oss av foreldrenes kunnskap for å skape en god barnehagehverdag for alle barn, fordi vi ved hjelp av denne kunnskapen, kan tilrettelegge for et variert tilbud basert på barnas interesser og utfordringer.

Videre i temaet inkludering og fellesskap, forteller Bente om hvordan hennes barnehage prøver å inkludere foreldre i barnehagehverdagen. Hun forteller at de har en ildsjel i personalgruppen, som virkelig ønsker at alle foreldre skal føle seg inkludert, og at de skal kjenne på et fellesskap. Denne kollegaen fikk derfor ideen om å arrangere foreldrekafé. I intervjuet forteller Bente at foreldrekafé går ut på at foreldrene kommer til barnehagen i åpningstiden, og dette er fordi ansatte i barnehagen fortsatt er på jobb og kan ha et overordnet ansvar for barna. Dette gir foreldrene mulighet til å kommunisere og skape relasjoner med andre foreldre, og slik kan de kanskje kan skape vennskap med noen som har jevnaldrende barn, eller som bor i samme område. Vi kan knytte dette til Bergsland (2023) som påpeker at som barnehagelærer handler det om å skape et inkluderende miljø hvor alle får en plass i fellesskapet (Bergsland, 2023, s. 155). Kollegaen til Bente mente at dette kunne skape et fellesskap og relasjoner som også kunne bestå utenfor barnehagen. Dette initiativet kan man se i sammenheng med det Gjervan (2023) påpeker, at personalet i barnehagen må i nært samarbeid med foreldre finne måter å skape trygghet og tilhørighet på, uavhengig av om språk og kulturelle erfaringer er ulike (Gjervan, 2023, s. 134). Noe begge informantene nevner i intervjuene, er at mange flerspråklige og flerkulturelle foreldre i barnehagen omgås mest med de som kommer fra samme land eller snakker samme språk. Dette kan derfor være et fint initiativ som kan bidra til at foreldrene skaper relasjoner med andre utenfor dette miljøet.

Bergsland (2023) beskriver at inkludering i barnehagen handler om å skape et solidarisk fellesskap, der foreldre og barn uavhengig av bakgrunn og forutsetninger får ta del i barnehagens fellesskap (Bergsland, 2023, s. 158). Dette ser jeg i sammenheng med det Bente svarer på spørsmålet om hva hennes barnehage legger i begrepet inkludering:

Jeg tenker at det må være at man jobber for et fellesskap, og at alle føler at de er en del av dette fellesskapet. Foreldrene skal føle at de har en viktig plass i fellesskapet, at

man er verdsatt og at man føler at man bidrar med noe inn i det, uavhengig av alder og kjønn, språk og etnisitet.

Sofie forteller at hun ønsker at foreldrene skal føle seg inkludert i barnehagehverdagen, selv om de ikke er til stede. Hun har derfor spurt foreldre som representerer ulike land og kulturer hvilke sanger, eventyr, myter og danser som er spesielt viktig for dem. Hun forteller at hun ønsker å bringe noe av hverdagen til barna hjemme, inn i barnehagehverdagen, og ønsker å inkludere foreldrene i dette arbeidet. Dette sammenfaller med Gjervan (2023) som sier at en god forståelse mellom barnehagens ansatte og foreldrene, kan bidra til at foreldrene får medvirke i tilretteleggingen for barns utvikling og trivsel i barnehagen (Gjervan, 2023, s. 134). Vi kan også se arbeidet Sofie gjør for å skape sammenheng mellom hverdagen hjemme og barnehagehverdagen, i sammenheng med Gjervan. Ifølge Gjervan (2023) er relasjonen og samarbeidet mellom foreldre og personalet viktig når ansatte i barnehagen skal forsøke å skape en god overgang og sammenheng mellom barnas hjem og hverdagen i barnehagen (Gjervan, 2023, s. 133).

Sofie *Vi bruker mye sang, eventyr og regler på min avdeling, fra alle ulike land og kulturer som er representert i barnegruppa. Jeg har en god dialog med samtlige foreldre, så vi får tilførsel av eventyr og myter, opplæring i sang, regler eller dans, og på den måten prøver vi å ta det inn i hverdagen på lik linje som kjerringa med staven på en måte.*

Sofie påpeker at de spør alle foreldre om hva barnet setter pris på hjemme, slik at alle får muligheten til å medvirke i barnehagens hverdag, uavhengig av kultur og språk. Denne måten å inkludere foreldre på, kan vi se i sammenheng med Thoresen og Winje (2017) som påpeker at dersom ansatte i barnehagen har kjennskap til sentrale fortellinger, høytider og verdier i de ulike kulturene, kan barna få en følelse av inkludering og fellesskap (Thoresen & Winje, 2017, s. 59). Det å bruke foreldrene som en ressurs, og benytte oss av deres kunnskap og erfaringer, kan bidra til at foreldrene føler seg inkludert og nyttig. Bruk av sentrale fortellinger, eventyr, regler og sang i barnehagen fra alle ulike kulturer som er representert, kan bidra til å skape en følelse av anerkjennelse og inkludering for både barn og foreldre.

5.2 Kommunikasjon

Begge informantene vektlegger viktigheten av at foreldrene føler at de gjør seg forstått og at de forstår det barnehagen formidler. I denne delen av intervjuene, blir det flere ganger tatt opp

hvor viktig det er med tolk i kommunikasjon med flerspråklige foreldre, men at det også er knyttet noen utfordringer til dette temaet. Både Bente og Sofie forteller at barnehagene bruker tolk i foreldresamtaler og på foreldremøter for å forsikre seg om at foreldrene forstår det som blir sagt. Sofie påpeker også at det er viktig med tolk på foreldremøter, for da kan foreldrene ved hjelp av tolken kommunisere med andre foreldre. Viktigheten av tolk kan vi se i sammenheng med det Sand (2020) sier, at bruk av tolk på foreldremøter og samtalemøter gir alle muligheter for å følge med, oppfatte og komme med innspill, og forsikre seg om at den informasjonen som gis til foreldrene, er forståelig for alle (Sand, 2020, s. 149). I forhold til utfordringene knyttet til tolk i barnehagen, sier Bente og Sofie dette:

Bente *Jeg har opplevd at foreldre ikke ønsker å bruke tolk, og i noen tilfeller har grunnen vært at det er få i byen som prater akkurat dette språket, og foreldrene er da redd for at det er noen de kjenner som skal være tolk. Det kan fort bli litt for nært og personlig, dersom det er vanskelige temaer som skal tas opp. Foreldrene har uttrykt at de ikke ønsker at noen utenfor barnehagen skal vite hva som snakkes om i forhold til deres hjem, da.*

Sofie *Jeg har hatt foreldresamarbeid med en familie som snakket et stammespråk, og det var ikke mange som kunne være tolk. Når jeg hadde bestilt tolken, viste det seg at disse foreldrene kjente til tolken, og at de ikke hadde noen god relasjon. Dette førte til at vi måtte ha telefontolk, noe som var ganske utfordrende.*

I begge intervjuene oppfattet og tolket jeg svarene som at tolk er en viktig ressurs man bør benytte seg av når man har flerkulturelle foreldre i barnehagen. I forhold til disse utfordringene, fikk jeg inntrykk av at dette kun oppsto en sjelden gang. Sofie påpekte at bruk av tolk er til stor hjelp for både foreldre og ansatte i barnehagen. Jeg forsto det slik at selv om det er noen utfordringer knyttet til det å skaffe tolk, er det aller mest positivt. Begge informantene sier flere ganger at de ønsker at foreldre skal forstå og gjøre seg forstått, og at tolk er en bra ressurs som sikrer dette.

Da jeg stilte spørsmålet «hva kjennetegner foreldregruppen dere har?», svarte Bente:

Den er like mangfoldig som barnegruppa, og det som kjennetegner de er vel at de ønsker at barna sine skal ha en best mulig hverdag, og de aller fleste er åpne for utvikling, endring og veiledning, tips og råd.

At foreldrene i barnehagen ønsker det beste for sine barn og er åpne for utvikling, endring, veiledning, tips og råd, kan vi sammenfattes med Bergsland (2023) som mener at barnehagen og hjemmet skal møtes i en felles interesse for barnets beste, men hva som er sett på som barnets beste kan variere fra kultur til kultur og innad i kulturer. Dette kan vi se i sammenheng med interkulturell kompetanse, som ifølge Stordal og Schram (2022) er ferdigheter knyttet til kommunikasjon på tvers av kulturer, holdninger som er sentrale forutsetninger for å kunne leve sammen i flerkulturelle samfunn og kunnskaper om kultur (Stordal & Schram, 2022, s. 19). Som barnehagelærere må vi tilegne oss kunnskap om ulike kulturer som er representert i barne- og foreldregruppa for å kunne møte dem på best mulig måte.

Barnehagens verdier knyttet til oppdragelse og omsorg, trenger ikke nødvendigvis være de samme verdiene som familier vektlegger. Dersom disse verdiene er noe flerkulturelle foreldre ikke gjenkjenner, og ikke føler seg fortrolig med, kan det skape usikkerhet som foreldre (Bergsland, 2023, s. 155). At foreldrene er åpne for veiledning fra barnehagen kan være bra, men vi kan også se det i sammenheng med det Bergsland videre påpeker, at dersom familien opplever at barnehagen blander seg i privatlivet og gir føringer for hva som bør gjøres på hjemmebane, kan det gi foreldrene en følelse av manglende tillit til dem og deres evner til å ivareta omsorgen for sine barn (Bergsland, 2023, s. 160). På en side kan vi se det slik at foreldrene kan ha nytte og utbytte av veiledning, tips og råd fra barnehagen, og kan ta godt imot dette, men på en annen side må vi sørge for at vi ikke legger for mange føringer i deres privatliv. Bergsland (2023) mener at en inngripen mot privatlivet kan føre til at foreldrene opplever press om å tilpasse seg atferdsmessige, kunnskapsmessige og sosiale normer som finnes i barnehagen for å oppnå anerkjennelse som omsorgsfulle foreldre (Bergsland, 2023, s. 160). Selv om foreldre ikke er godt kjent med normene i barnehagen, kan man på sin måte likevel ønske det beste for barnet sitt.

5.3 Holdninger

Både Bente og Sofie forteller at de er opptatt av holdninger, og at man er bevisst på egne og andres holdninger. Begge påpeker at de har opplevd vanskeligheter innad i personalgruppa, fordi det er mange som jobber sammen og har ulike meninger og holdninger. Bergersen (2017) definerer holdninger som forutsigbare positive eller negative meningsreaksjoner ovenfor en person, hendelse eller handling, og disse reaksjonene er knyttet til meningene, oppfatningene og verdiene vi har (Bergersen, 2017, s. 20). Både Bente og Sofie forteller at de

regelmessig har refleksjonsmøter som omhandler hvordan man som gruppe ønsker å møte alle de ulike menneskene man møter i barnehagen. Ifølge Sand (2020) må er det viktig å ha en ressursorientert kultur i barnehagen, og da kreves det at det etableres strukturer og rutiner i barnehagen som tilgodeser alle foreldrene, og at personalet har kompetanse som gjør det mulig å samarbeide med alle foreldre (Sand, 2020, s. 151). Selv om ikke alle i personalgruppa har de samme holdningene, sier Bente og Sofie dette om personalets holdninger og foreldresamarbeid:

Bente Det er viktig å respektere hvordan familien gjør ting hjemme, ha åpne samtaler og ikke være dømmende. De har jo sin kultur og sine tradisjoner, så man må ha en åpen dialog og vise forståelse. For å få til et godt samarbeid tror jeg det er viktig å alltid møte foreldrene, være interessert og nysgjerrig på deres liv og hverdag, deres kultur og tradisjoner. Vi må være åpne for at mennesker har et annet syn på hva som er rett og galt, og møte de med forståelse.

Sofie Jeg tror veldig på å være åpen og nysgjerrig på det disse foreldrene setter pris på i hverdagen og deres holdninger til ting da, jeg tror bare at ved å stille spørsmål og være genuint nysgjerrig at mye løser seg bare på det. Jeg tror i alle fall det er viktig å være obs på sine egne holdninger først og fremst.

Sofie forteller også at når man jobber i barnehage, skal man være profesjonell. Uansett hvilke holdninger man har og hva du selv mener og tenker, så skal du være i stand til å møte alle familier på en respektfull måte. Hun forteller at dette er noe de jobber med i personalgruppa, fordi hun mener det er viktig å snakke om hvilke holdninger man har, og avklare det. Når personalet sammen reflekterer over sine holdninger i, kan man også reflektere over etnosentrisme og kulturrelativisme. Det er viktig å være bevisst på hvordan man møter andre mennesker, og hvilke holdninger man har i møte med nye barn og foreldre. Man kan i personalgruppa finne ut om man har en etnosentrisk holdning, som innebærer at man setter sine egne verdier, normer og førforståelser som fasit, og mener dette er det riktige (Bergersen, 2017, s. 25). Dersom noen i gruppa har denne holdningen til flerkulturelle foreldre, kan det by på utfordringer knyttet til foreldresamarbeid, fordi disse personene bruker sine egne meninger og verdier som fasit. Det er da vanskelig å se ting fra andre perspektiver, og forstå at det finnes mange måter å gjøre ting på. Et refleksjonsmøte hvor man fokuserer på kulturrelativisme, kan være viktig for å reflektere rundt holdninger som bidrar til inkludering i barnehagen. Bergersen (2017) mener at dersom man har en tolerant, åpen og kulturrelativ

innstilling og holdning i møte med andre, vil vår førforståelse lettere bli utvidet fordi vi er mottakelige for å se ting fra flere sider (Bergersen, 2017, s. 26). Når man evner å se ting fra flere sider, vil det bli lettere å akseptere ulikheter i kultur og verdier, og møte det på en god måte.

Sofie forteller også at det kan bli lettere for ansatte å ta kontakt med foreldrene, dersom man har mye fokus på kommunikasjon og samarbeid innad i personalgruppa. Denne måten å tenke på, sammenfaller med det Bergersen sier. Barnehagelærere skal være kulturelle brobyggere, og må først og fremst ha fokus på egen og andre medarbeideres holdninger til mangfold og ulikhet som ressurs (Bergersen, 2017, s. 184). Viktigheten av samtaler rundt holdninger som rører seg i personalgruppa, kan vi også se i sammenheng med at det å se holdninger til mangfold og ulikhet som ressurs er en kontinuerlig prosess, som for enkelte barnehageansatte kan vekke motstand fordi de møter noe som utfordrer deres forståelse (Bergersen, 2017, s. 184). Når man møter dilemma som utfordrer forståelsen, kan det være viktig å reflektere rundt de følelsene som oppstår og hvorfor man reagerer som man gjør. I en slik prosess kan man bli bedre kjent med seg selv og de holdninger man selv innehar. I rammeplanen ser vi at «personalet må reflektere over sine egne holdninger for best mulig å kunne formidle og fremme likeverd og likestilling» (Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 10). I intervjuet med Bente, nevner hun en ting som er knyttet til det å formidle og fremme likeverd og likestilling. Hun har opplevd at det i foreldremøter med noen foreldre, er far som tar mest ansvar for dialogen, og mor ikke sier noe. Bente uttrykker viktigheten av at mor også får formidle informasjon om sitt barn, og ha muligheten til å stille egne spørsmål. Bente sier i intervjuet at dette kan være utfordrende, og at en del av jobben hennes blir å legge til rette for forståelse av likeverdighet. Bente forklarer at samtaler som omhandler likeverdighet knyttet til foreldrenes rolle, må gjøres med forsiktighet og respekt, fordi det i andre kulturer kan være helt andre syn på hvilke ulike roller og forventninger menn og kvinner har.

Når jeg stilte spørsmål om holdninger innad i personalgruppa, svarte Bente at barnehagen har et felles mål om å inkludere alle foreldre, og se på alle foreldre som ressurspersoner for sine barn. Hun vektlegger i dette svaret at foreldre kjenner barna sine best, og at hennes personalgruppe prøver å samarbeide med foreldrene om å skape en god barnehagehverdag for barna. Dette kan tolkes som at barnehagen til Bente har fokus på å ha en ressursorientert tilnærming til foreldresamarbeid, som Sand (2020) beskriver som en tilnærming hvor personalet søker etter ressurser hos foreldrene, og personalet er mindre opptatt av problemer og vanskeligheter i samarbeidet (Sand, 2020, s. 148). Da jeg stilte spørsmål om hvordan

foreldregruppe de har på avdelingen og hva som kjennetegner den, svarte Bente at det som kjennetegner foreldregruppa er at de ønsker at barna sine skal ha en best mulig hverdag. Dette kan vi se i sammenheng med Sand (2020) som beskriver en ressursorientert tilnærming til foreldresamarbeid som at personalet ved barnehagen har en holdning om at det er mange forskjellige måter å være gode foreldre på (Sand, 2020, s. 148). Bente forteller at hun har en oppfatning om at alle foreldrene i barnehagen ønsker det beste for sine barn, og at alle foreldrene gjør det de kan for å skape et godt hjem. Videre påpeker hun at det for henne er viktig å gi foreldre skryt og ros, og anerkjenne at det de gjør er bra. Når hun må ta vanskelige samtaler med foreldre, forteller hun at det er lettere å gå inn i disse samtalene dersom man har etablert en god relasjon i bunn.

I intervjuene tolker jeg at både Bente og Sofie mener det er viktig å møte alle foreldre med respekt, og at vi som ansatte i barnehagen skal ta hensyn til foreldrenes meninger om hva som er best for deres barn. Også ifølge Sand (2020) krever det respekt, lydhørhet og innsikt når man møter foreldre fra ulike kulturer (Sand, 2020, s. 119).

6. Avslutning

I denne oppgaven har jeg forsøkt å svare på problemstillingen: «Hvordan kan barnehagelærere skape gode relasjoner med flerkulturelle foreldre?», ved hjelp av relevant teori og intervju av to barnehagelærere. I løpet av forskningen har jeg oppdaget at det er vanskelig å finne et konkret svar på denne problemstillingen, men at det er noen tema som er viktige for å oppnå et godt samarbeid. Jeg har forklart mitt valg av forskningsmetode, som var kvalitativt forskningsintervju. I drøftingen valgte jeg å ta med de mest interessante funnene i intervjuene, og se på hvilken betydning disse funnene har for samarbeid og kommunikasjon med flerkulturelle foreldre.

I drøftingen av mine funn kom jeg frem til at det var noen tema som gikk igjen som spesielt viktig i foreldresamarbeid med flerkulturelle foreldre: inkludering og fellesskap, kommunikasjon og holdninger. Ved å knytte relevant teori til disse funnene, har jeg kommet frem til at et godt foreldresamarbeid er basert på at barnehagen og foreldrene etablerer en god relasjon. Personalet må ha en åpen og nysgjerrig holdning til det som kan oppfattes som annerledes, og forsøke å møte dette med forståelse. Barnehagen kan være det første møtet med det norske samfunnet for flerkulturelle barn og foreldre, og som barnehagelærere må vi

prøve å se ting fra flere perspektiver. Personalet må jobbe for å skape en trygg barnehage hvor alle føler seg anerkjent og inkludert, og kjenner at de er en del av et fellesskap. Ifølge rammeplanen skal barnehagen fremme likestilling og likeverd, uavhengig av kjønn, funksjonsevne, kjønnsidentitet, etnisitet, kultur, sosial status, språk, religion og livssyn (Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 10). Barnehagen skal være en arena hvor alle foreldre og barn føler trygghet uansett hvor de er fra, eller hvilket språk de snakker. Barnehagen må jobbe for at alle ansatte bidrar til et inkluderende fellesskap hvor det er trygt å være seg selv, og bli godtatt som man er. For å oppnå en god relasjon med ulike foreldre, må barnehageansatte møte dem med respekt, og anerkjenne at det er mange måter å være gode foreldre på. Som barnehagepersonale skal vi møte kulturelt mangfold med en ressursorientert tilnærming, og se på mangfold som en berikelse for fellesskapet. Vi må være bevisst på våre egne holdninger, og reflektere sammen i personalgruppa hvordan vi skal møte ulike foreldre i barnehagen. Som barnehagelærere kan vi bruke vår kunnskap og erfaring i møte med foreldre, og gi veiledning og råd. Veiledning og råd er til hjelp for mange foreldre, men vi må være bevisst på hvordan vi ordlegger oss, slik at foreldrene ikke utvikler tvil på sine egne evner som foreldre. Barnehagelærere må være bevisst på seg selv, og jobbe for et inkluderende miljø hvor alle barn og foreldre er ressurspersoner i barnehagen, og en verdifull del av fellesskapet.

7. Referanseliste

- Bergsland, M.D. & Jæger, H. (2022). Bacheloroppgaven. I H, Jæger (Red.), *Bacheloroppgaven i barnehagelærerutdanningen* (s. 15-50). Cappelen Damm Akademisk.
- Bergsland, M. D. (2023). Barnehage-hjem-samarbeid i et mangfoldig samfunn. I M. Heldal, T. L. Hagen, I. O. Olaussen & G. M. D. Haugen (Red.), *Barnehagelæreren i en foranderlig verden* (s. 154-165). Fagbokforlaget.
- Dalland, O. (2020). *Metode og oppgaveskriving* (7. utg.). Gyldendal.
- Drugli, M, B. (2023). Den vanskelige foreldresamtalen. I V, Glaser. *Foreldresamarbeid: Barnehagen i et mangfoldig samfunn* (3. utg., s.149-165). Universitetsforlaget.
- Gjervan, M. (2023). Flerkulturelle perspektiver og foreldresamarbeid. I V, Glaser. *Foreldresamarbeid: Barnehagen i et mangfoldig samfunn* (3. utg., s. 133-147). Universitetsforlaget.
- Glaser, V. (Red.). (2019). *Praksisbok for barnehagelærerstudenten*. Universitetsforlaget.
- Glaser, V. (2023). *Foreldresamarbeid – Barnehagen i et mangfoldig samfunn* (3. utg.). Universitetsforlaget.
- Hauge, A.-M. (2007). *Den flerkulturelle skolen* (2. utg.). Universitetsforlaget.
- Kunnskapsdepartementet. (2017). Rammeplan for barnehagen: Forskrift om rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver. Udir.
<https://www.udir.no/laring-og-trivsel/rammeplan-for-barnehagen/>
- Larsen, A, K. (2017). *En enklere metode – veiledning i samfunnsvitenskapelig forskningsmetode* (2. utg.). Fagbokforlaget.
- Sand, S. (2020). *Ulikhet og fellesskap – Flerkulturell pedagogikk i barnehagen*. Cappelen Damm Akademisk.
- Stordal, G. & Schram, M. (2022). Fortelling og fellesskap – Hvordan arbeid med fortelling kan fremme barnehagelærerens interkulturelle kompetanse. I S. Sando (Red.), *Broer og spill – fortellinger i barnehagen – et samfunnsvitenskapelig og religionsfaglig perspektiv* (s. 15-34). Fagbokforlaget.

Thoresen, I, T. & Winje, G. (2017). *Religioner, mangfold og etikk i barnehagen* (2. utg.). Cappelen Damm Akademisk.

8. Vedlegg

8.1 Samtykkeskjema

Vil du delta i forskningsprosjektet om samarbeid med flerkulturelle foresatte i barnehagen?

Dette er et spørsmål til deg om å delta i et forskningsprosjekt hvor formålet er å forske på kommunikasjon og samarbeid med flerspråklige foreldre. I dette skrivet gir vi seg informasjon om målene for prosjektet og hva deltakelse vil innebære for deg.

Formål

Jeg skal skrive min bacheloroppgave, og ønsker derfor å intervjuer barnehagelærere fra forskjellige barnehager. Jeg vil forske på hvordan barnehagelærere arbeider med kommunikasjon og samarbeid med flerspråklige foreldre, og hva barnehagelærerne tenker er viktig i dette samarbeidet.

Jeg har valgt problemstillingen: «Hvordan kan ansatte i barnehagen bygge gode relasjoner med flerkulturelle foresatte?». I intervjuet vil jeg stille spørsmål som omhandler denne problemstillingen.

Hvem er ansvarlig for forskningsprosjektet?

Dronning Mauds Minne høgskole for barnehagelærerutdanning

Hvorfor får du spørsmål om å delta?

Jeg velger å intervjuer to barnehagelærere i min bacheloroppgave, for å få et innblikk i hvordan det er å samarbeide og kommunisere med flerspråklige foreldre. Jeg har valgt å spørre denne barnehagen om å delta, ettersom det er en barnehage jeg har kjennskap til fra før.

Hva innebærer det for deg å delta?

Hvis du velger å delta i prosjektet, innebærer det at jeg kommer til barnehagen for å intervjuer deg. Jeg vil ta lydopptak av intervjuet, og etterpå transkribere lydopptaket for å bruke dette i min bacheloroppgave. Etter endt bachelor, vil lydopptak bli slettet.

I intervjuet vil jeg stille spørsmål om hva barnehagelæreren tenker er viktig i samarbeidet med flerspråklige foreldre. Her er noen eksempler på spørsmål: Hvordan kan man gjøre samarbeidet godt for begge parter? Hva er det viktig å tenke på når man kommuniserer med flerspråklige foreldre? Hva mener du er viktige faktorer for å få til et godt samarbeid?

Det er frivillig å delta

Det er frivillig å delta i prosjektet. Hvis du velger å delta, kan du når som helst trekke samtykket tilbake uten å oppgi noen grunn. Alle dine personopplysninger vil da bli slettet. Det vil ikke ha noen negative konsekvenser for deg hvis du ikke vil delta eller senere velger å trekke deg.

Ditt personvern – hvordan vi oppbevarer og bruker dine opplysninger

Vi vil bare bruke opplysningene om deg til formålene vi har fortalt om i dette skrivet. Vi behandler opplysningene konfidensielt og i samsvar med personvernregelverket. For å beskytte dine personopplysninger, vil jeg ikke skrive ned ditt navn og kontaktopplysninger. Dersom du ønsker å delta i min bacheloroppgave, vil du ikke signere dette skrivet med navn.

De som vil ha tilgang til disse opplysningene er ved Dronning Mauds Minne høgskole:

Natalie Albertsen – student

Line-Marie Wiken Hatle – veileder

Paal Eckhoff Salvesen – veileder

Hva skjer med personopplysningene dine når forskningsprosjektet avsluttes?

Prosjektet vil etter planen avsluttes når bacheloroppgaven er levert, 26.04.2024. Etter bacheloroppgaven er godkjent, vil lydopptak slettes.

Hva gir oss rett til å behandle personopplysninger om deg?

Vi behandler opplysninger om deg basert på ditt samtykke.

På oppdrag fra Dronning Mauds Minne høgskole har Sikt – Kunnskapssektorens tjenesteleverandør vurdert at behandlingen av personopplysninger i dette prosjektet er i samsvar med personvernregelverket.

Dine rettigheter

Så lenge du kan identifiseres i datamaterialet, har du rett til:

- innsyn i hvilke opplysninger vi behandler om deg, og få utlevert en kopi av opplysningene
- å få rettet i opplysninger om deg som er feil eller misvisende
- å få slettet personopplysninger om deg
- å sende klage til Datatilsynet om behandlingen av dine personopplysninger

Hvis du har spørsmål til studien, eller ønsker å vite mer om eller benytte deg av dine rettigheter, ta kontakt med:

Dronning Mauds Minne høgskole ved

- Student: Natalie Albertsen, mail: 210372@dmmh.no, telefon: 93 43 53 94
- Veileder: Line-Marie Wiken Hatle, mail: lmwh@dmmh.no, telefon: 73 56 83 34
- Veileder: Paal Eckhoff Salvesen, mail: pes@dmmh.no, telefon: 73 56 83 81
- Vårt personvernombud: Tomas Christensen, mail: tch@dmmh.no, telefon: 73 80 52 47

Hvis du har spørsmål knyttet til vurderingen som er gjort av personverntjenestene fra Sikt, kan du ta kontakt via:

- Epost: personverntjenester@sikt.no eller telefon: 73 98 40 40

Med vennlig hilsen

Prosjektansvarlig

Line-Marie Wiken Hatle

Paal Eckhoff Salvesen

Student

Natalie Albertsen

8.2 Intervjuguide

Intervjuguide bacheloroppgave

Først vil jeg si tusen takk for at du vil delta i mitt intervju og min bacheloroppgave. Dette er til stor hjelp for meg, og jeg gleder meg til å høre hva du har å fortelle om deg selv og din jobb som barnehagelærer.

Intervju barnehagelærere

Kan du fortelle meg litt om hverdagen din i barnehagen?

Er det noe du vil fortelle om personalgruppa eller barnegruppa? Er det noen utfordringer, barn eller foreldre som skiller seg ut?

Hva legger din barnehage i begrepet «inkludering»?

Hvordan legger dere til rette for inkludering av foreldre i barnehagen?

Hvilken foreldregruppe har dere, og hva kjennetegner den?

Hvordan jobber barnehageansatte i din barnehage med kommunikasjon med flerkulturelle foreldre?

Er det noe dere opplever som utfordrende i samarbeid og kommunikasjon med flerkulturelle foreldre?

Hva tenker du er avgjørende for å få til et godt foreldresamarbeid?

Kan du fortelle litt om hvordan dere i personalgruppa har jobbet sammen for å få til gode foreldresamarbeid og inkludering av flerkulturelle foreldre?

Hva slags dialog, oppfølging og samarbeid har dere med flerkulturelle foreldre?

Er det noe mer du har lyst til å fortelle?

8.3 Vurdering SIKT

Vurdering av behandling av personopplysninger

Skriv ut

21.02.2024 ▼

Referansenummer

108168

Vurderingstype

Automatisk ?

Dato

21.02.2024

Tittel

Barnehagelærerens samarbeid med flerkulturelle foresatte

Behandlingsansvarlig institusjon

Dronning Mauds Minne – Høgskole for barnehagelærerutdanning / Pedagogikkseksjonen

Prosjektansvarlig

Line-Marie Wiken Hatle

Student

Natalie Albertsen

Prosjektperiode

23.02.2024 - 26.04.2024

Kategorier personopplysninger

Alminnelige

Lovlig grunnlag

Samtykke (Personvernforordningen art. 6 nr. 1 bokstav a)

Behandlingen av personopplysningene er lovlig så fremt den gjennomføres som oppgitt i meldeskjemaet. Det lovlige grunnlaget gjelder til 26.04.2024.

[Meldeskjema](#) ↗